

Ở thời điểm này, có thể nói rằng một kế nguyên quan hệ giữa Ukraina và Nga đã kết thúc. Tổng thống Ukraina Petro Poroshenko đã ký phê chuẩn Luật về chấm dứt hiệp ước Hiệp định về các Hoạt động vũ khí, Hợp tác và Đối tác giữa Ukraina và Liên bang Nga, được Quốc hội Ukraina thông qua ngày 6/12/2018. Việc phê duyệt này chính thức, Hiệp định sẽ không còn hiệu lực kể từ ngày 1/4/2019.

Một số chuyên gia nghiên cứu chính trị không lo ngại trước khả năng xảy ra căng thẳng mới trong quan hệ giữa hai nước kể sau ngày 1/4/2019. Tuy nhiên, để tiếp tục phân tích về những trở ngại, vì các cơ chế mới chuyển đổi ra ngoài từ trước đây nay, ở thời điểm này, đã là điều không thể chấp nhận.

Tại sao Ukraina quyết định chấm dứt hiệp ước Hiệp định về các Hoạt động vũ khí Nga?

Trong phiên họp ngày 6/12/2018, Quốc hội Ukraina đã biểu quyết thông qua dự luật về chấm dứt hiệp ước Hiệp định về các Hoạt động vũ khí, Hợp tác và Đối tác giữa Ukraina và Liên bang Nga. Tài liệu này

tr c đây đ c ký k t vào ngày 31/5/1997, gi a T ng th ng Ukraina khi đó là Leonid Kuchma và T ng th ng Liên bang Nga Boris Eltsin. Hi p c sau đó đã đ c Qu c h i Ukraina phê chu n ngày 14/1/1998 và Duma qu c gia Liên bang Nga phê chu n ngày 25/12/1998, chính th c có hi u l c t ngày 1/4/1999.

Toàn văn Hi p c H u ngh , H p tác và Đ i tác gi a Ukraina và Liên bang Nga g m 41 đ i u , bao trùm toàn b các m i quan h gi a hai n c - t quan h h p tác trong lĩnh v c giao thông và năng l c ng, cho đ n ph i h p trong ho t đ ng khoa h c và ngh thu t, cũng nh v n đ kh c ph c h u qu thiên tai và các tr ng h p kh n c p khác. Đ c bi t, Đ i u 2 Hi p c quy đ nh: “Hai bên có trách nhi m tôn tr ng toàn v n lãnh th c a nhau và kh ng đ nh đ ng biên gi i b t kh xâm ph m gi a hai n c”. Đ i u 3 quy đ nh: “Hai bên cùng h ng t i xây đ ng quan h song ph ng trên c s nguyên t c tôn tr ng l n nhau, bình đ ng ch quy n và toàn v n lãnh th , b t kh xâm ph m biên gi i, gi i quy t b t đ ng b ng con đ ng hòa bình và không s đ ng vũ l c”.

Nh ng nguyên t c c b n trên đây đã b Nga vi ph m thô b o b ng hành đ ng thôn tính Cr m và gây h n t i Mi n Đông Ukraina năm 2014. Hi p c H u ngh , H p tác và Đ i tác gi a Ukraina và Liên bang Nga đã không giúp đ c gì trong c hai s ki n này. Chính vì v y, các đ i bi u Qu c h i Ukraina cho r ng, s t n t i c a Hi p c này đã không còn ý nghĩa gì n a.

Theo ý ki n c a đ i bi u Dmitry Tymchuk - chuyên gia quân s , thành viên y ban An ninh qu c gia và Qu c phòng c a Qu c h i Ukraina - chính T ng th ng Liên bang Nga Vladimir Putin đã th a nh n Kremlin t ch c chi n đ ch chi m Cr m c a Ukraina. Đ i u đó cho phép Kiev tuyên b Nga đã vi ph m nghiêm tr ng Hi p c H u ngh , H p tác và Đ i tác.

C n bi t r ng, quy t đ nh c a Qu c h i Ukraina không có nghĩa là Hi p c H u ngh , H p tác và Đ i tác gi a Ukraina và Liên bang Nga s b ch m đ t hi u l c ngay t c kh c. Theo quy đ nh c a đ i u 40, Hi p c có th i h n 10 năm và s nghi m nhiên đ c gia h n 10 năm n a, n u không m t bên nào tuyên b t ch i gia h n, trong kho ng th i gian ít nh t 6 tháng tr c khi Hi p c h t h n.

Năm 2008, Hi p c đã đ c gia h n thêm 10 năm theo cách trên đây và có hi u l c đ n h t ngày 31/3/2019. Đ n nay, Ukraina đã th c hi n đ y đ các th t c theo đúng quy trình, b ng vi c thông báo cho phía Nga t tháng 9 năm 2018 v quy t đ nh không ti p t c gia h n Hi p c. Nh v y, t ngày 1/4/2019, Hi p c H u ngh , H p tác và Đ i tác gi a Ukraina và Liên bang Nga s chính th c đi vào dĩ vãng.

H t h u ngh là s có chi n tranh?

Theo l i ông Dmitry Tymchuk, vi c Ukraina ch m d t hi u l c Hi p c H u ngh , H p tác và Đ i tác không có nghĩa là c t đ t hoàn toàn quan h v i Nga. Ông cho bi t, cùng v i vi c thông qua Lu t này, Qu c h i Ukraina đã quy t đ nh r i kh i 49 văn b n h p tác song ph ng gi a Ukraina và Liên bang Nga, trong khi kho ng 340 văn b n khác v n có hi u l c thi hành.

Th m chí, k c trong tr ng h p hai n c c t đ t quan h ngo i giao, thì v n s có ho t đ ng lãnh s đ c duy trì, đ b o v quy n l i c a công dân hai bên mà không c n nh ng th a thu n chính th c.

Đ i bi u này cho bi t, Ukraina hi n đang xây d ng quan h v i nhi u qu c gia trên th gi i mà không c n ký k t Hi p c H u ngh . Vì v y, sau khi Hi p c H u ngh , H p tác và Đ i tác gi a Ukraina và Liên bang Nga k t thúc hi u l c vào ngày 1/4/2019, quan h gi a hai n c s chuy n sang m t giai đ o n m i, đ c đ i u ph i trong khuôn kh thông l và lu t pháp qu c t .

Có nhi u ý ki n lo ng i r ng, li u vi c h y b Hi p c H u ngh có vô tình tr thành hành đ ng ti p tay cho Moskva gây chi n, vì h đã không còn trách nhi m ph i tôn tr ng ch quy n và toàn v n lãnh th c a Ukraina n a? Dĩ nhiên, lý do d n đ n tâm lý lo ng i này hi n nhiên là có. Cách đây không lâu, T ng th ng Petro Poroshenko đã công b thông tin v l c l ng l n quân đ i Nga đang áp sát biên gi i Ukraina, v i h n 80 nghìn quân, g n 1400 h th ng tên l a và pháo dàn, 900 xe tăng, 2300 xe b c thép, h n 500 máy bay và 300 tr c thăng. Trong m t cu c ph ng v n cho h ng Reuters, T ng tham m u tr ng các l c l ng vũ trang Ukraina - t ng Victor Muzenko - cũng kh ng đ nh hi n nay l c l ng quân Nga khu v c g n biên gi i Ukraina còn l n h n so v i th i đ i m năm 2014.

M c dù v y, ông Dmitry Tymchuk, v i t cách là m t chuyên gia v thông tin quân s , cho bi t, chính quân ly khai Donbass hi n đang lo ng i b t n công sau khi Ukraina ban b l nh thi t quân lu t. Vì v y, h đang n l c tăng c ng phòng th và không có ý đ nh t n công.

Qu th c là t i hai “n c c ng hòa” t x ng DNR và LNR hi n đang có nh ng tin đ n v hai k ho ch t n công c a Quân đ i Ukraina đ giành l i lãnh th đ n t n biên gi i v i Nga - m t t

h̄ ng Gorlovka và m̄ t t̄ h̄ ng Mariupol. Theo l̄ i ông Tymchuk, quân ly khai tin r̄ ng s̄ b̄ t̄ n công, nên đã trī n khai xây d̄ ng phòng tuȳ n m̄ t s̄ đ̄ i m̄ và tī n hành đ̄ u chuȳ n quân, b̄ sung vũ khí, trang thī t b̄ cho các đ̄ n v̄ chī n đ̄ u. Tuy nhiên, cũng theo l̄ i ông, l̄ c̄ l̄ ng quân ly khai đang b̄ thī u nḡ i và ph̄ ng tī n khí tài, thông th̄ ng các đ̄ n v̄ ch̄ đ̄ c trang b̄ không quá 50-60% so v̄ i quy đ̄ nh.

Phía Nga hī n ph̄ nh̄ n kh̄ năng x̄ y ra chī n tranh l̄ n v̄ i Ukraina. M̄ t nhà nghiên c̄ u chính tr̄ n̄ i tī ng c̄ a Nga - Valery Solovey, nḡ i t̄ ng có nhī u d̄ báo chính xác v̄ các s̄ kī n l̄ n - nh̄ n đ̄ nh, Kremlin đang ch̄ đ̄ i k̄ t qū b̄ u c̄ t̄ i Ukraina. Ông cho r̄ ng, thông tin v̄ m̄ t cū c chī n tranh gī a Nga và Ukraina có th̄ đ̄ i n ra là không phù h̄ p v̄ i th̄ c t̄ . B̄ i vì, theo ý kī n chuyên gia này, đó không ph̄ i là đ̄ u mà ông Putin c̄ n.

Ông Solovey cho bī t, lãnh đ̄ o Nga đang hy v̄ ng m̄ t nhân v̄ t nào đó có kh̄ năng đ̄ i thō i s̄ giành chī n th̄ ng t̄ i k̄ b̄ u c̄ T̄ ng th̄ ng Ukraina s̄ p t̄ i. Tuy nhiên, hy v̄ ng này có thành s̄ th̄ c hay không thì l̄ i là chuȳ n khác.

Chuyên gia phân tích Anatoly Oktiuk t̄ Trung tâm nghiên c̄ u “Ngôi nhà dân ch̄ ” cũng t̄ ra tin t̄ ng r̄ ng trong th̄ i gian t̄ i quan h̄ gī a Ukraina và Nga s̄ không có gì thay đ̄ i. Ông cho r̄ ng, s̄ không x̄ y ra leo thang xung đ̄ t, nh̄ ng t̄ sau ngày mùng 1 tháng 4 năm sau có th̄ s̄ xū t hī n nh̄ ng căng th̄ ng nh̄ t đ̄ nh trong lĩnh v̄ c th̄ ng m̄ i, kinh t̄ và hō t đ̄ ng nhân đ̄ o, cũng nh̄ các m̄ c đ̄ c quy đ̄ nh b̄ i Hī p̄ c̄ H̄ u ngh̄ , H̄ p tác và Đ̄ i tác gī a Ukraina và Liên bang Nga.

Tuy nhiên, trên th̄ c t̄ thì nh̄ ng lĩnh v̄ c nói trên trong nh̄ ng năm ḡ n đây đã gī m sút r̄ t nhī u. M̄ t s̄ lĩnh v̄ c h̄ p tác đã h̄ u nh̄ không còn gì, k̄ c̄ khi Hī p̄ c̄ còn t̄ n t̄ i. Vì v̄ y, nguy c̄ tī m̄ n l̄ n nh̄ t̄ đây ch̄ có th̄ là m̄ t cū c chī n tranh th̄ ng m̄ i mang t̄ m̄ c̄ c b̄ , hō c nh̄ ng chính sách b̄ t l̄ i đ̄ c̄ áp d̄ ng đ̄ i v̄ i nḡ i Ukraina làm vī c t̄ i Nga. Đó là “con bài t̄ y” duy nh̄ t mà Kremlin đang có trong tay t̄ th̄ i đ̄ i m̄ này.

Qū c Thành. Theo Segodnya.